

Львівський державний університет внутрішніх справ

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
В УКРАЇНІ

Збірник матеріалів
науково-практичної конференції

06 грудня 2019 року

Львів

УДК 34(477)(063)
Т33

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 24 грудня 2019 року № 5)*

Упорядники:
І. В. Красницький,
кандидат юридичних наук, доцент,
Н. М. Парасюк,
кандидат юридичних наук, доцент

Т33 **Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: збірник матеріалів наук.-практ. конф. (м. Львів, 06 грудня 2019 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 760 с.**

У збірнику подано тези доповідей, оприлюднені на науково-практичній конференції «Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні», що відбулась у Львівському державному університеті внутрішніх справ 06 грудня 2019 року. Проаналізовано теоретичні та практичні проблеми сучасного стану розвитку правової системи України, а також окремі її елементи.

Для наукових та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти та наукових установ, здобувачів вищої освіти, практичних працівників і широкого читацького загалу.

Опубліковано в авторській редакції.

УДК 34(477)(063)

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2019

про визнання права на земельну частку (пай) має місце і зараз, то нерідко підставою для розгляду справи визначають п. 8 Перехідних положень ЗК України, який не обмежує строку, протягом якого можуть виділятися земельні частки (паї) таким особам. Ймовірно, що для впорядкування відносин необхідним є встановлення конкретних строків, щоб не допустити до участі у розпаюванні осіб, які не мають на меті здійснення господарської діяльності на землі.

З метою захисту земель як основного національного багатства необхідним є встановлення законодавчих вимог щодо подальшого використання земельних ділянок, отриманих у процесі паювання, які б сприяли досягненню мети земельної реформи – створення умов для рівноправного розвитку різних форм господарювання на землі, формування багатоукладної економіки, раціонального використання та охорони земель.

1. Кулинич П. Ф. Правове регулювання та шляхи вдосконалення приватизації сільськогосподарських земель. URL: <http://shels.com.ua/document.htm?doc=292> (дата звернення: 07.11.2019)

2. Заставська Л. П. Реформування аграрного сектора та прийняття засадничих нормативних актів у сфері аграрного законодавства (1990–2003 рр.). *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 3. С. 400–407.

Віра Качур,

кандидатка юридичних наук, доцентка,
завідувачка кафедри теорії та історії держави і права
(*Національний університет біоресурсів
і природокористування України*)

МІСЦЕ ПРАВОВОЇ ПОЗИЦІЇ У СТРУКТУРІ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ

Активізація науково-правових досліджень у напрямі розробки єдиної загальної культурно-правової політики держави є вкрай необхідною, оскільки дозволить подолати внутрішні та зовнішні загрози її сталому державно-правовому розвитку. Тому особливої актуальності набуває теоретико-правовий аналіз не лише загально-

го поняття правової культури, а й її структурних частин, зокрема правової позиції.

Огляд вітчизняної наукової літератури останніх десятиріч показав, що поняття «правова позиція» вживається зазвичай 1) як результат інтерпретаційної діяльності суду у процесі вирішення конкретної справи (І. М. Шевчук, О. В. Капліна, О. В. Кравчук та ін.), 2) як засоби (прийоми) юридичної техніки (Д. О. Бочаров) та 3) як позиції суб'єктів у кримінальній або цивільній справі (С. С. Колобашкін, О. П. Куліков, В. В. Вапнярчук).

Нами було встановлено, що у структурі правової культури як способу організації та розвитку правової життєдіяльності учасників суспільного життя можна виокремити три частини – об'єктивну, суб'єктивну та нормативну [2]. Щодо правової позиції, то вона становить суб'єктивну частину правової культури, оскільки має неабияке значення для розуміння феномену культури. Діяльність, яка є об'єктивною стороною життєдіяльності, обумовлюється і напряму залежить від свідомості, яка є з'єднувальною ланкою між людиною та навколишнім світом. Саме свідомість визначає життєву позицію суб'єкта, яка і виступає її суб'єктивною стороною. Щоб з'ясувати поняття правова позиція, пропонуємо її розглянути через родові поняття «життєва позиція».

Категорія «життєва позиція» отримала свій філософський статус у другій половині ХХ ст., а до цього вона розглядалася як складова таких понять, як «самовизначення», «соціальна орієнтація», «соціальна роль», «спосіб життя» та ін. Життєва позиція є складним поняттям, оскільки складається з двох слів «життєва» та «позиція».

Слово «життєва» є похідним від терміну *«життя»*, яке включає такі характеристики, як стиль життя, спосіб життя, зміст життя, життєві цілі, життєві завдання, життєва перспектива, життєві стратегії, життєві ролі, життєвий сценарій, план життя, життєвий вибір. Тому під життям ми розуміємо тотальне переживання людиною свого буття.

Щодо слова *«позиція»*, то вона є системою ціннісних орієнтацій та установок людини, які відображають її ставлення до когось або чогось. Позиція людини включає в себе такі компоненти: 1) інтелектуальний – знання про об'єкт такого

ставлення; 2) емоційний – психологічні переживання суб'єкта щодо об'єкта ставлення; 3) поведінковий – реалізує спосіб активності до об'єкта ставлення.

Усі ці компоненти закріплюються під час здійснення суспільної практики і відображаються у таких рисах характеру людини: 1) комунікативні – ставлення людини до іншої людини, когось; 2) суб'єктно-діяльнісні – ставлення до предметного світу, чогось; 3) рефлексивні – ставлення людини до самої себе, «Я» [3].

Ставлення людини до когось або чогось напряму залежить від того, які ціннісні орієнтації та ціннісні установки лежать в його основі. Визначальною категорією тут виступає філософська категорія «цінність», під якою розуміють явище об'єктивного світу (матеріальне чи духовне), яке має значення для суб'єкта при здійсненні ним життєвого вибору.

Цінності охоплюють потреби, інтереси та емоційні переживання суб'єкта. Саме цінності дозволяють перетворити прості емоції у стійкі почуття та часто виконують роль підстави для вибору цілей і засобів при здійсненні певної діяльності.

Процес і процедуру надання певним явищам цінності (поцінування або заперечення), називають оцінкою. Оцінка виступає лише емоційним компонентом цінності, при якій ми лише фіксуємо належне, стверджуємо наші інтереси та з'ясовуємо, чи це відповідає нашим потребам. Тому, будь-яка цінність обов'язково включає в себе знання про явище та його оцінку.

Усвідомлення суб'єктом своєї оцінки об'єкта й готовності діяти щодо нього відповідно до наявної системи цінностей отримало назву ціннісної установки.

Сукупність стійких та фіксованих ціннісних установок суб'єкта до оточуючого його світу та до самого себе, закріплених його життєвим досвідом та сукупністю його переживань, складають ціннісну орієнтацію.

Крім того, прояв життєвої позиції напряму залежить від світогляду людини. За допомогою світогляду людина через систему її ставлень до більш загальних та значущих цінностей усвідомлює своє місце та свою роль у цьому світі. Під світом, який виступає об'єктом світогляду, розуміють конкретне буття (матеріальне

та соціальне середовище), де людина самовизначається як суб'єкт життєдіяльності.

Світогляд людини має здатність до еволюціонування, що обумовлюється такими двома групами факторів, як природні (фізіологічні, географічні, вікові, стан здоров'я) та соціальні (історія, тип соціальності, рівень технологічного розвитку, ідеологія, рівень освіти, етнокультурні чинники, суб'єктивний внутрішній світ людини, індивідуальний «життєвий досвід», соціальна активність, особисті смаки та уподобання) в межах об'єктивно-суб'єктивних координат. Еволюція світогляду людини, яка відбувається паралельно зі змінами у суспільстві, веде до якісного оновлення усіх його складових [1, с. 127].

Серед структурних елементів хочемо окремо виділити досвід, який має неабияке значення для формування життєвої позиції людини, оскільки відображає у свідомості людини знання про явища об'єктивного світу, а також вміння, навички і ціннісні установки, які вона набула у процесі життєдіяльності.

Таким чином, характеризуючи правову позицію як частину правової культури, ми повинні пам'ятати про те, що вона є похідною від родового поняття «життєва позиція». Для повноти розуміння життєвої позиції необхідно враховувати такі характеристики її складових слів «життєва» та «позиція», які перебувають у тісному взаємозв'язку: 1) ті, що стосуються життя сучасної людини (стиль життя, спосіб життя, зміст життя, життєві цілі, життєві завдання, життєва перспектива, життєві стратегії, життєві ролі, життєвий сценарій, план життя, життєвий вибір); 2) ті, що стосуються її позиції (цінність, оцінка, ціннісні установки, ціннісні орієнтації, світогляд, досвід тощо). Такий підхід дозволив визначити *життєву позицію* як стійку, внутрішньо усвідомлену готовність людини до певних дій, що ґрунтується на її ціннісних установках і світогляді та відображає її ставлення до інших людей, їх утворень та суспільства загалом.

Оскільки правова позиція є проявом життєвої позиції особи, пропонуємо визначити *правову позицію як стійку внутрішньо усвідомлену готовність людини до правової поведінки, що ґрунтується на її ціннісно-правових установках і правовому світогляді та відображає її ставлення до правової дійсності.*

Щодо місця правової позиції в структурі правової культури, то вона складає суб'єктивну частину останньої.

1. Буканова О. В. Фактори формування світоглядних орієнтацій людини: український контекст. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2009. Вип. 37. С. 123–128.

2. Качур В. О. До питання про структуру правової культури. *Право. Людина. Довкілля*. 2019. Т. 10. № 2. С. 6–12.

3. Тавровецька Н. І. Теоретико-методологічний аналіз дефініції життя позиція особистості. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*: зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля / гол. ред. Н. С. Завадська. Северодонецьк: Східноукраїнський університет ім. В. Даля, 2016. № 3 (38). С. 392–399. URL: <http://eKhSUIR.kspu.edu/handle/123456789/1900>

Ірина Квашніна,

заступник директора

ТОВ «Експертно-дослідна служба України»

(ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського),

Олена Тарасова,

виконавчий директор

ТОВ «Експертно-дослідна служба України»

(ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського)

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКСПЕРТНО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Сучасні турбодинамічні умови здійснення господарського процесу в Україні передбачають необхідність проведення експертиз та експертних досліджень різних видів, згідно нормативно-законодавчих актів [1; 2; 3; 4].

Надання послуг з проведення судових експертиз та експертних досліджень, як вид економічної діяльності суб'єктів господарювання, виступають об'єктом управління, зокрема стратегічного.

Експертно-дослідна діяльність в Україні, як наукова проблема, досліджується багатьма вченими за різними аспектами, а саме науковець І. В. Гора в роботі [5] розкрив комплексну судову

Качур Віра	
Місце правової позиції у структурі правової культури.....	190
Квашніна Ірина, Тарасова Олена	
Стратегічні орієнтири розвитку експертно-дослідної діяльності в Україні.....	194
Козак Ірина	
Мотиваційні складові правової судової комунікації.....	197
Мелех Любомира	
Окремі питання впровадження і застосування системи «електронний суд».....	202
Мокрицька Наталія	
Належні докази правомірного застосування праці орендованого працівника.....	206
Павлів-Самоїл Надія	
Міжнародні стандарти внутрішньо-переміщених осіб у національному законодавстві.....	209
Хомко Леся	
До питання відповідальності керівника підприємства в процедурі банкрутства.....	214
Чудик-Білоусова Надія	
До питання зміни підходів у регулюванні відносин матеріальної відповідальності військовослужбовців.....	217
Шайда Наталія	
Просвітницька діяльність як один з елементів підвищення соціальної легітимності суду.....	223
Яновицька Анна	
Арбітражний керуючий у кодексі України з процедур банкрутства.....	225

Секція 4

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИВАТНИХ ПРАВОВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Андрусів Уляна	
Термін «суд, установлений законом» у практиці ЄСПЛ у цивільних справах.....	229
Боєру Володимир	
Наслідки визнання неконституційним авансового внеску у виконавчому провадженні.....	236